

WAKE-UP CALL VOOR WEEKENDWENSERS

WAKE-UP CALL

VOOR WEEKENDWENSERS

Weer lachend naar je werk

JAN DIJKGRAAF

SCRIPTUM

Copyright © 2015 Jan Dijkgraaf
Copyright foto cover © Shutterstock
Grafische vormgeving binnenwerk en cover igrph

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd in enige vorm
of op enige wijze zonder schriftelijke toestemming, met uitzondering
van korte citaten als onderdeel van kritieken en boekbesprekingen.

ISBN 978 90 5594 979 3 | NUR 770

info@scriptum.nl
www.scriptum.nl
[Twitter.com/ScriptumNL](https://twitter.com/ScriptumNL)
[Facebook.com/UitgeverijScriptum](https://facebook.com/UitgeverijScriptum)

Inhoud

Voorwoord 7

Inleiding 9

- 01** Is je baas echt zo'n bloedbak? 17
- 02** Was dit het of komt er nog wat? 29
- 03** Hoe krijg je er weer zin in? 40
- 04** Hoe krijgt je baas zin in jou? 54
- 05** En de 'collega's' dan? 67
- 06** Don't waste your time 77
- 07** Hoe word je toch eigen baas? 101
- 08** Poen, poen, poen, poen... 119
- 09** Doe. Niet. Mee. 133
- 10** Hoe om te gaan met onzekerheden? 143
- 11** En als je nou toch per se weg wilt...
(of moet)? 153

Nawoord 169

Over de auteur 171

Voorwoord

Toen je ooit begon met werken, lag de hele wereld voor je open. Vol enthousiasme begon je aan een rit en je had geen idee waar ie zou eindigen. Inmiddels ben je een eindje op streek en is de kans groot dat die wereld toch een stukje kleiner is gebleken dan je aanvankelijk dacht. Misschien zit je je zelfs wel te verbijten op de plek waar je nu zit. Ben je elke donderdag weer blij dat het bijna weekend is. Wat zeg ik? Ben je al vanaf maandag aan het weekendwensen. Wil je eigenlijk liever weg. Maar ja... We hebben een crisis en de tijd dat je als ontevreden werknemer de nieuwe banen voor het uitzoeken had, ligt echt al weer een tijd achter ons. Misschien wil je om die reden niet weg. Misschien kun je om die reden niet weg.

Feit is dat steeds meer 'weekendwensers' niet de keus hebben om te vluchten. Dus staan ze voor een andere keus: vechten of lijdzaam wachten op betere tijden? Vechten levert een hoop gezeur op – en als er toch regelmatig gereorganiseerd moet worden uiteindelijk zelfs ontslag. Nu de 'gouden handdruk' langzamerhand een 'blikken zwaai' is geworden, is dat niet echt een aantrekkelijk perspectief. Maar is hopen op betere tijden dat wel? Komen die dan? En laat je je leven tot dat moment een beetje aan je voorbij glijden?

Voor wie dat zonde vindt, is dit boek geschreven. Als vluchten niet kan, vechten niet slim is en lijdzaam afwachten je keuze niet is, dan moet je misschien eens anders gaan aankijken tegen je eigen functioneren en tegen de mensen in je omgeving. Kritisch naar jezelf kijken en je houding en gedrag gaan aanpassen. Zodat jij het weer leuk vindt en zij jou weer leuk vinden. Zodat werken meer wordt dan een verplichting die de hypotheek betaalt. Daarvoor moet niet alleen jij je aanpassen, maar moeten ook de omstandigheden worden aangepast. Dat ga je afdwingen. Met prestaties en een hele grote gereedschapskist.

Ik wens je veel leesplezier en hoop dat je ten minste één ding gaat doen: kritisch in de spiegel kijken. Dan zul je zien dat er maar één is die kan zorgen dat jij veel gelukkiger wordt op de loonlijst dan je de laatste tijd bent: jij. Doe een serieuze poging, want het is een beetje zonde van je leven als je een derde deel van je dag laat verpesten omdat je denkt dat het allemaal aan anderen ligt, je baas in de eerste plaats. Het is misschien wel lekker comfortabel als je een pispaal hebt, maar wordt je leven er echt beter van? Nou dan!

Succes ermee!

Eesterga, 2015
Jan Dijkgraaf

Inleiding

‘Goedemorgen, Leo.’

‘Manmanman.’

‘Wat is er, Leo?’

‘Te laat voor de vergadering. Heb ik weer. Haast ik me de kolere om die trein te halen, staat er op de informatieborden dat ie vertraging heeft. Komt ie eindelijk, moet ik de hele rit staan. Naast me zo’n vent die gisteravond te veel knoflook heeft gegeten. Tegenover me een vrouw die een boterham met pindakaas zat te eten. Kom ik eindelijk op kantoor, bijna op tijd om de vergadering te halen, werkt mijn toegangspasje niet. Dus ik naar de balie om een dagpas te halen. Die Truus zag me wel, maar ging eerst even gezellig tien minuten zitten bellen met een collega. In de lift... Had jij de linkerlift?’

‘Nee. Ik nam de trap.’

‘In de lift had een of andere grappenmaker op alle knoppen gedrukt. Stopte ie op elke verdieping. Je raadt het al: echt te laat. Nou komt die baas van ons ook altijd te laat, dus ik dacht nog: weet ie ook eens hoe het is. Dus ik wil eerst nog even koffie nemen. Bekertjes op! Dan denk je al: dus zo’n dag gaat het worden. Drie vergaderingen, niet één met leuke mensen. Allemaal onderwerpen die me niet boeien. Maar ja, bij twee zit de grote baas er zelf bij. Moet je toch voorbereiden om een goede indruk te maken. Maar wanneer moet ik dat doen? Ik ga natuurlijk niet

in mijn eigen tijd zitten werken. Zo goed betalen ze hier ook niet, toch?’

‘Och...’

‘Anyway: ik moet dus zo zonder koffie en onvoorbereid naar die vergadering. Lekker dan. Maar eerst even pissen, hoor. Ja, je kunt de natuur niet tegenhouden hè. En al zou er in die Sprinters van de NS wel een toilet zitten, geen haar op mijn hoofd die er aan zou denken daar in te gaan staan. De ammoniak slaat je gelijk naar de strot. Heb je trouwens gisteren *Boer Zoekt Vrouw* gezien?’

‘Nee.’

‘Ik wel. Wat een kneuzen zeg, die boeren. Ik moet er niet aan denken, boer zijn. Nou, laat ik maar naar die vergadering gaan. Ik zeg wel dat de trein mijn station oversloeg en dat ik me door ziekte niet goed heb kunnen voorbereiden. Moeten ze maar snappen, hoor. Er is meer dan werk alleen. En als ik een paar keer hoest, komt het geloofwaardig over, toch? Het moet allemaal niet op werken gaan lijken, hè, hahahaha. Zo, even dat geleuter aanhoren en dan is de kop er weer af. Heb jij trouwens gehoord over die reorganisatie?’

‘Ja, daar was vrijdagavond een meeting over.’

‘Weet ik, maar toen had ik echt geen zin meer hoor, aan het einde van de week. Kwam er nog wat zinnigs uit? Nee zeker? Ach, ik maak me toch geen zorgen, ik zit hier nou 22 jaar, mij zullen ze niet zo snel op straat gooien. Ze lijken soms wel te denken dat wij oude rotten makkelijk te vervangen zijn door allemaal van die kinderen die net van school komen. Maar zo is het niet! Zonder ouwe rotten zoals jij en ik kunnen ze niet. Wij zijn de ruggengraat van dit bedrijf. Als wij ons hier niet elke dag de kolere werkten, dan had dit bedrijf al tien jaar niet meer bestaan. Ja toch? Niet dan?’

‘Leo?’

‘Ja, Jan.’

‘Heleen van P&O was er net voor je. Ze vroeg of ik wilde doorgeven dat je niet naar de vergadering over de samenstelling van het kerstpakket hoefde, maar dat je je even bij haar moest melden. Ze wilde je even spreken. Ik heb geen idee waar het over gaat.’

Iedereen kent wel een Leo. Dat is geen pretje. Nog erger is het als je een Leo bent. Dat je nog geen minuut hebt gewerkt en in een paar zinnen laat zien dat je het maar een hoop gedoe vindt, dat werken voor je geld. Kunnen ze het niet gewoon blijven storten en dat je niet meer hoeft te komen? Anderzijds: Leo vindt zichzelf een prima werknemer. Leo is er namelijk écht van overtuigd dat hij de backbone van het bedrijf is. Dat hij door zijn jarenlange ervaring op handen gedragen wordt, hoeveel hij ook klaagt over zijn woon-werkverkeer, de werktijden, de vergaderingen, de dames van de receptie, de lift, de koffieautomaat, de secundaire arbeidsvoorwaarden, zijn salaris dat al een aantal jaren alleen nog maar stijgt met een inflatiecorrectie, zijn werkplek, zijn collega's, zijn baas, zijn overwerk, waardoor zijn privéleven er te vaak bij inschiet, zijn... alles. Leo's klagen over alles. Behalve over Leo's. Want Leo's hebben het gewoon niet door. Leo's zijn te lang geleden voor het laatst wakker geschud en zijn langzaam gaan geloven in hun eigen genialiteit. En Leo's zijn ergens onderweg vergeten kritisch naar hun eigen rol te kijken. Daardoor worden ze door niemand meer serieus genomen, wil niemand graag in hun nabijheid zijn en heeft iedereen door hoezeer de rol van Leo's is uitgespeeld. Behalve de Leo's.

Ben jij een Leo?

Als je antwoord ondubbelzinnig ‘nee’ is, dan heb je dit boek cadeau gekregen van iemand die een hekel aan je had. Misschien bij je 25-jarig jubileum? Als je ronduit ‘ja’ zegt, dan heb jij een hele dikke middelvinger die je schaamteloos aan iedereen op je werk laat zien. Je zult wel trots op jezelf zijn. Als je ‘wel iets van een Leo herkent’ in jezelf, *then we are talking*. Dan ben je niet reddeloos verloren en heb je voldoende zelfreinigend vermogen om te zorgen dat jij niet binnenkort door jouw Heleen van P&O naar haar kantoor wordt gedirigeerd voor een afscheidsgesprek en het inleveren van de jou ooit tijdelijk ter beschikking gestelde toebehoren. Dan is er nog hoop.

Laten we meteen beginnen met een stukje zelfanalyse naar je spiegel toe. Pak een A4'tje en een pen. Zet twee verticale strepen. Plaats boven de linkerkolom een plus, boven de rechterkolom een min en boven de middelste kolom een plus/min. Vervolgens ga je je verplaatsen in de positie van je baas (zoals je directe leidinggevende hier heet – en het is gemakshalve ook een man) en aan jou denken. Dan zet je in de plus-kolom kwaliteiten en eigenschappen van jou die je baas positief waardeert, in de min-kolom uiteraard kwaliteiten en eigenschappen van jou die je baas negatief waardeert en de twijfelgevallen in het midden. Doe het eerlijk en neem er gerust je tijd voor.

Klaar? Nu is de vraag: durf je dit briefje mee te nemen naar je eerstvolgende functioneringsgesprek en je baas te vragen of ie er zijn handtekening onder durft te zetten ten bewijze van het feit dat je zijn mening over jou goed hebt ingeschat? Of denk je: eh... dan ga ik toch nog een paar dingetjes aanpassen, want ik wil niet voor joker staan bij mijn baas. Goed, met dat tweede A4'tje (☺) kun je dus in één oogopslag zien hoe jouw baas jou ziet.

Stel nou dat dat overzicht van plussen en minnen niet over

jou zou gaan, maar over een collega. Zou jij die collega dan op handen dragen of vind je dat er misschien wel wat veel minpunten of wat weinig echte pluspunten op het A4'tje staan? Als jij baas was, zou je die collega dan aannemen bij de eerstvolgende vacature?

Trouwens: we halen Leo er weer even bij. Kun je van de meest Leo-achtige Leo bij jou op de zaak ook zo'n plus-, min- en plus/min-lijstje maken? De kans is namelijk groot dat daar kwaliteiten en eigenschappen op worden genoemd die je bij jezelf niet noemde, simpelweg omdat je er niet aan dacht. Vermoedelijk zijn dat kwaliteiten en eigenschappen die onder de min staan. Loop die lijst van jouw eigen Leo nog even door en zet dan eerlijk de kwaliteiten en eigenschappen waar je bij jezelf niet aan had gedacht, maar die bij nader inzien wel bij je passen alsnog op jouw lijst erbij. Wat je dan krijgt, is een handgeschreven spiegel. De vraag is: hoe vrolijk word je er van? En dan ben jij nog jij. Kun je nagaan hoe iemand tegen jou aankijkt die emotioneel minder met je verbonden is. Je baas bijvoorbeeld.

Het kan natuurlijk dat je wel her en der de Leo in jezelf ziet, maar dat je over het geheel toch erg tevreden over jezelf bent. Bijvoorbeeld omdat je jezelf vergelijkt met collega's die in hetzelfde schuitje zitten. Die zijn nog veel meer de Leo dan jij dat bent, dus voorlopig vind je dat het wel goed met je zit. Of je bent gewoon niet zo goed in kritisch naar jezelf kijken. Dan zou je kunnen overwegen een collega die je echt vertrouwt om zijn eerlijke mening te vragen. Of dat goed is voor jullie zakelijke kameraadschap is een ander verhaal, maar de kans dat er nieuwe punten aan de lijst worden toegevoegd, is groot. Het kan ook dat je wel ziet dat er dingen fout gaan, maar dat je heel goed kunt uitleggen hoe dat komt. Het beste excuus is dat je naar anderen kunt wij-

zen. Als jij je werk goed deed, maar anderen verzieken het eindresultaat, tja, dan kun jij er niets aan doen, toch? Sowieso is de mens niet in eerste instantie geneigd eerlijke zelfkritiek te hebben en nog minder om bij fouten de schuld bij zichzelf te zoeken. Hoe meer Leo je bent, hoe eerder daar sprake van is. Verantwoordelijkheid nemen is niet de hobby van de gemiddelde loonslaaf, zullen we maar zeggen.

Even terzijde: dat ‘loonslaaf’ is niet voor niets gekozen. Er had ook kunnen staan ‘werknemer in loondienst’, ‘werknemer’, ‘medewerker’ of ‘meewerker’, maar we kunnen maar beter kiezen voor klare taal. Een slaaf is iemand die opdrachten moet uitvoeren en loon is geld dat je daarvoor krijgt. Dat het in de praktijk niet zo zwart-wit ligt? Als het er op aankomt juist wel. Als je niet kunt ontsnappen uit je ‘loondienst’ omdat je dan je hypotheek niet kunt betalen, ben je feitelijk een slaaf. Niet direct van je baas, maar wel van je baan. Het woord ‘loonslaaf’ is de eerlijkste vorm om jouw relatie met je baas/werkgever te benoemen. Natuurlijk heb je het veel beter dan vroeger de lijfeigenen die slaaf werden genoemd, omdat die letterlijk gevangen zaten en veel harder gestraft werden dan de tegenwoordige ‘medewerkers in loondienst’. Maar in de basis is er een verhouding ‘baas en knecht’ en dat moeten we vooral niet verdoezelen.

Dat terzijde. Voor je denkt dat je wegkwam met wat extra zelfkritiekdingetjes: nee. Want er is nog een veel effectievere methode om te meten hoe groot de Leo in jou is. Daarvoor pakken we tien A4’tjes en een dikke Edding-stift. En dan zet je op elk A4’tje één van je meest recente successen in je werk en wanneer je dat behaalde. Bijvoorbeeld: ‘Voor een ton haring verkocht aan Leo, 4 november’. En zo verder.

Klaar? Of kwam je niet aan tien? Kwam je wel aan vijf? Aan drie? Aan eh... eentje? En dan meteen maar weer de vraag: als dit de successen van een collega waren geweest, zou jij dan denken: zo, daar kan ik wel een voorbeeld aan nemen? En als je de baas zou zijn, zou je dan denken: zo, die mag de eerstkomende tien jaar niet bij de concurrent gaan solliciteren? Het punt is: uiteindelijk gaat het niet om wat je kunt en hoe je qua karakter in elkaar zit. Het gaat erom welke successen je haalt voor je baas. Als je in alle eerlijkheid moet toegeven dat ze te klein waren, dat het er te weinig waren of dat ze te lang geleden waren, dan constateer je waarschijnlijk zelf wel wat het probleem is: dat je de boel hebt laten versloffen. Een stapje verder: dat het helemaal niet interessant is of je collega's nog minder presteerden. Want als iedereen een 3 had op school voor wiskunde, was jij dan oprecht blij met een 4 als je daardoor niet overging naar de volgende klas?

Leo kwam terug van Heleen van P&O. Leo had te horen gekregen dat hij met inachtneming van zijn opzegtermijn van twee maanden per 1 september ontslagen zou worden. Leo kreeg geen kruiwagen met geld mee, had Heleen 'm verteld, maar een transitievergoeding. Die was maximaal 75.000 euro. En daarvan moest ie meteen ruim de helft naar de fiscus brengen.

'Wat een schoften!'

'Hoezo, Leo?'

'Ze hebben expres gewacht tot 2015. Als ze me vorig jaar hadden ontslagen, had ik ruim een kwart miljoen meegekregen, want ik heb alleen maar goeie beoordelingen gekregen in al die jaren. Ze hebben echt geen idee wat ze zichzelf hebben aangedaan!'

'Hoe bedoel je, Leo?'